

שם פרטי ושם משפחה: _____

כיתה: _____

טקסט עיוני - מידע ושכנוע

אתם פוגשים טקסטים עיוניים באנציקלופדיות, בכתבי-עת, בספרי לימוד ובמאמרים בעיתון. אתם גם כותבים טקסטים עיוניים בעבודות חקר ובשיעורי הבית. רוב המטלות במשימה זו קשורות לנושא **טקסט עיוני**.

לא סמים!

שני הקטעים הבאים עוסקים בנושא אחד. קראו אותם. **1.**

קטע 1:

הסמים, שהם חומרים המסוגלים לגרום לתופעות נפשיות מסוגים שונים, היו מוכרים לאדם למן שחר ההיסטוריה האנושית, ונראה שהופקו מצמחים שונים בכל רחבי תבל. ברבות מן התרבויות הקדומות היה השימוש בהם חלק מן הפולחן הדתי: באמצעותם היו המאמינים נכנסים למצבים של הזיות ושל חלומות בהקיץ, שנתפסו כ"התמזגות עם האל".

קטע 2:

הסיגריה חזרה והגיעה אליי. לרגע היססתי. לא יודע מה קרה לי. למשך שנייה נתקפתי פחד. המראה הזה של כינרת הבהיל אותי כהוגן. אף פעם לא ראיתי מישהי במצב כזה. האם היא הולכת למות? האם לקחה מנת-יתר? האם היא מכורה? האם הסמים חיסלו אותה? כל מה שקראתי בעיתונים, כל מה ששמעתי - הכול צף והתערבב במוחי.

א. מהו הנושא המשותף לשני הקטעים? _____

ב. שערך מאין נלקח כל קטע. (למשל: אנציקלופדיה, ידיעה בעיתון, מכתב, שיחת טלפון, מילון, ספר קריאה, פרסומת, וכדומה.)

קטע 1: _____

קטע 2: _____

2. א. איזה משני הטקסטים הוא טקסט עיוני? הסבירו לפי מה קבעתם את סוג הטקסט. היעזרו בשאלות אלה: האם הטקסט מספר על התרחשות או על אירוע או שהוא עוסק במושג/בתופעה? האם רגשות הכותב מובעים בטקסט?

ב. במה קטע 1 עוסק, ומה המידע שהוא מוסר?

---

3. לפניכם הערך "סם" מתוך מילון. קראו אותו היטב, כדי שתוכלו להשתמש במידע שבו לצורך כתיבה של קטע מידע קצר בנושא "סמים ממכרים".

סָם שם ז' 1. חומר המשפיע על מערכת העצבים של האדם ומשנה את מצב רוחו ואת הרגשתו. המשתמשים בו נוטלים אותו בשל השפעותיו על המצב הנפשי או בשל התמכרות לו. • חשיש, אל-אס-די, הרואין וקראק הם כולם סוגים של סמים. • ההיגמלות מצריכת סמים היא תהליך ממושך וקשה. 2. בלשון המקרא צמח בושם המפיק ריח נעים. • "הקטיר עליו אהרן קטרט סמים" (שמות ל ז). 3. בלשון הדיבור כינוי לדבר שאדם זקוק לו מאוד. • ההתעמלות היא סם בשבילו. 4. בלשון ספרותית תרופה, רפואה (בעיקר בצירוף 'סמי רפואה'). • "הלכתי לפלוגי הרופא המפורסם ונתן לי סם חריף לשלשול" (דרויאנוב).

מתוך: רב-מילים 2000, מילון ממוחשב, יעקב שויקה, 1998.
© כל הזכויות שמורות למרכז לטכנולוגיה חינוכית.

כתבו קטע מידע קצר - 7-10 שורות - בנושא **סמים ממכרים**. הקטע שתכתבו צריך לשלב בין המידע המופיע במילון, לבין המידע, שנמצא בקטע הראשון שבעמוד 1. ארגנו את הטקסט כך שיהיה כתוב בצורה ברורה. שימו לב לחלוקה לפסקות, לפיסוק ולכתיב. (תוכלו לכתוב קודם טיוטה על דף נפרד, ורק אחר-כך לכתוב את הטקסט הסופי שלכם כאן.)
